

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк.н. МАРИЯ ГЕОРГИЕВА ГАНЕВА

ръководител на катедра „Поп и джаз изкуство”

в НМА „Проф. Панчо Владигеров”

на дисертационен труд на АЛЕКСАНДЪР НИКОЛАЕВ ЛЕКОВ

на тема „Възникване и развитие на бас китарата и ролята ѝ в музикалните
стилове от втората половина на 20-ти век и началото на 21-ви век”

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”

в област на висше образование 8. „Изкуства”, в направление 08.03

„Музикално и танцово изкуство”, докторска програма „Музикознание и
музикално изкуство”

научен ръководител: проф. д-р Юлиян Куюмджиев

Представените от докторанта материали са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на АМТИИ „проф. Асен Диамандиев” – Пловдив, факултет „Музикална педагогика”, катедра „Музикална педагогика и дирижиране”.

Александър Леков е роден в гр. Пловдив където завършва СМУ „Добрин Петков”. Бакалавърската си степен получава в катедра „Поп и джаз изкуство” в НМА със специалност „Поп и джаз бас китара”, а магистърската в АМТИИ, където от 2008 г. преподава бас китара и контрабас .

Творческата му дейност е свързана с участия в поредица от концерти, джем сешъни, музикални фестивали, между които „Sofia Music Jam”, „Varna Jazz Summer”, „Bansko Jazz Fest”, „Jazz Fest” - Благоевград, „Jazz

Forum” - Стара Загора, „Istanbul Jazz Fest” – Турция, „Transilvania Jazz Fest” в Клуж - Напока – Румъния, „Европейския джаз фестивал” в Доха - Катар. Издава 7 албума с авторска музика. Работи и като студиен музикант. От 2017 г. създава звукозаписно студио и реализира различни албуми и записи на музиканти от различни жанрове.

Представеният от Александър Леков дисертационен труд е с общ обем 191 страници и е оформен в увод, три глави, заключение, приноси и библиография. Ползваната литература включва 26 заглавия на кирилица, 14 на латиница и 41 интернет източника.

Авторефератът съдържа 64 страници и запознава със съдържанието и структурата на разработката. Отговаря на изискванията на процедурата.

Предмет на изследването се явява развитието и ролята на бас китарата в различните музикални стилове от нейното създаване до днес.

Намирайки адекватна на целите на труда методология, Александър Леков използва историко-хронологичен метод, анализ и обобщение.

Отправен пункт в изследването е Първа глава – „Възникване и развитие на бас китарата”. Чрез исторически обзор последователно са разгледани и структурирани различните периоди от производството и промяната в конструкцията на инструмента бас китара, с цел постигане на по-добър звук. Хронологично е отбелязана ролята на лютиерите и фирмите производители на музикални инструменти за затвърждаване, обогатяване и постигане на по-ярка и изравнена звучност на бас китарата, като не е пропуснато значението на материала, от който е направен определения инструмент. От фирмата „Гибсън Лойд Лоар” със създаването през 1924 г. на прототип на електрически контрабас, през Лео Фендър, който през 1951 г. създава известния „Fender Precision Bass”, до най-съвременните модели на бас китара, докторантът коментира отделни характеристики на

инструмента, най-добрите създадени модели от известни лютиери, които работят за различни фирми.

Втора глава „Бас-китарата в поп музиката. Значими инструменталисти и специфични изпълнителски похвати” е посветена на бас китаристи, които „внасят своя почерк в музикалния аранжимент, като правят връзка между хармоничната и ритмична структура на пиесите”.

Дискутират се различни виждания за интерпретациите и изпълнителските техники на едни от най - добрите басисти като **Джеймс Джемърсън** с неговите характерни синкопирани ритмични структури и огромното му влияние върху следващи поколения музиканти - Пол Маккартни, Джек Брус, Джон Ентуисъл, Антъни Джаксън, Джон Патитучи, Джералд Вийсли, Маркъс Милър, Фреди Уошингтън, **Чък Рейни** с характерния си обемен звук в ниския регистър, постигнат чрез дърпането на струните с палец и „дабъл стоповете”, **Доналд Дън** с използване на ноктите на дясна ръка, **Джон Ентуисъл** с техниката „*tyrewriter*”, фънк басиста **Лари Греъм** със „слап техниката”, с инкорпорирането на перкусивни техники на електрическата бас китара, **Франсис Престиа** с „фингър стайл”.

За мен основният акцент във втора глава са направените от Александър Леков изводи за развитието и усъвършенстването на различните техники, предложени от големите басисти в поп музиката, което считам и за един от приносите на настоящия труд.

В Трета глава – „Бас китарата в джаза. Значими инструменталисти и специфични изпълнителски похвати” е систематизирана голяма по обем информация, свързана с развитието и използването на инструмента и характерните особености и специфични техники на световни джаз бас китаристи. Както предишната глава, така и тук Александър Леков анализира майстори на бас китарата в областта на джаза, сред които

Джако Пасториъс с комбинирането на флажолети с перкусионни елементи и с класическа техника на свирене, както и свиренето на акорди на бас китарата, **Стенли Кларк**, който използва пиколо бас за първи път в джаз – фюжън и превръща баса от акомпаниращ инструмент в солираш, **Антъни Джаксън** с предпочитанията си да свири на 6-струнна бас китара, както и **Джон Патитучи**, **Маркъс Милър** със сложните полиритмични фигури, **Ален Карон** със своя 6 струнен фретлес бас.

Към тези имена бих прибавила и **Виктор Уутън** като лидер и иноватор в прилагането на перкусивни техники върху бас китарата като “Double Thump”, “Double Pluck”, “Hammer on”. В свиренето си прилага акомпаниране с тризвучия и четиризвучия. Със своята виртуозност в джаза е вдъхновение за много млади музиканти. Не по-малко значими са и **Стив Бейли** и предимно студийният басист **Абрахам Лабориел**.

Предложеният дисертационен труд показва изследователския интерес на автора към избраната тема и способността му за иновативен подход към анализ. В изложението има последователност, логичност и конструктивност. Получените резултати са от полза за педагогическата практика. Прави впечатление информираността на докторанта, който се позовава на последните публикации на авторитетни издания.

Александър Леков е представил три публикации по темата на дисертациония труд: „Фретлес бас”, „Бас китарите, произведени от фирмата за музикални инструменти Фендер през 50-те и 60-те години на 20-ти век” и „Джако Пасториъс – вдъхновяващият пример за поколения басисти”. И трите статии отговарят на изискванията за научни публикации както по брой, така и по качество на изданията, в които са публикувани.

От посочените от докторанта приноси ще отбележа:

1. Систематизиране на основните изпълнители на бас-китара в поп музиката и в джаза, представяне спецификата на изпълнителския им стил.

2. Съпоставяне на спецификата на бас-китарата в поп музиката и джаза и очертаване на параметрите на нейното значение.

Към тях ще добавя:

1. Обогаляване, конкретизиране и прецизиране на съществуващата информация и знания. Направени са конкретни изводи за развитието и усъвършенстването на различни техники на басисти в поп и джаз музиката.

2. Систематизиране и класифициране на фирмите производители на бас китара.

Въз основа на научноприложните приноси на представения дисертационен труд, предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” на Александър Николаев Леков в област на висше образование 8 „Изкуства”, професионално направление 08.03. „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство”.

22.08.2020 г.

проф. д.изк. Мария Георгиева Ганева